

MODEL NAGLAŠENOSTI POKAZATELJA
PROSTORNI MODEL RASPROSTRANJENOSTI
MODEL INTENZITETA DOŽIVLJAJA
POVIJESNI, SUVREMENI I RAZVOJNI MODEL
MODEL PREOBRAZBE

Ilustracija:

Skica prostornog modela rasprostranjenosti asocijativnih obilježja krajolika: Starigrad Paklenica (lijevo) i Makarska (desno) (Skica: Ana Sopina, 2016.)

Literatura:

1. Lucas, D. (2009.), *Heritage Landscape Criteria*, <http://www.lucas-associates.co.nz/heritage/heritage-landscape-criteria/> [01.03.2017.]
2. Sopina, A.; Bojanić Obad Šćitaroci, B. (2015.), *Asocijativna obilježja krajolika*, „Prostor”, 23(2): 304-313, Zagreb
3. Taylor, K.; Lennon, J. (2011.), *Cultural Landscapes: A Bridge Between Culture and Nature?*, *International Journal of Heritage Studies*, 17 (6): 537-554, London
4. Tveit, M.; Ode, A.; Fry, G. (2006.), *Key Concepts in a Framework for Analysing Visual Landscape Character*, „Landscape Research”, 31 (3): 229-255, London
5. Tveit, M.; Ode, A.; Fry, G. (2008.), *Capturing Landscape Visual Character Using Indicators: Touching Base with Landscape Aesthetic Theory*, „Landscape Research”, 33 (1): 89-117, London

Ana Sopina, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
ana.sopina@gmail.com

Izv.prof.dr.sc. Bojana Bojanić
Obad Šćitaroci, dipl.ing.arh.
Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
bbojanic@arhitekt.hr

ANA SOPINA
BOJANA BOJANIĆ OBAD ŠĆITAROCI

MODELI PREPOZNAVANJA ASOCIJATIVNIH OBILJEŽJA KRAJOLIKA

Asocijativna obilježja krajolika obuhvaćaju asocijacije na fizičke elemente krajolika i povezanost s nematerijalnim kroz doživljaj, percepciju i interpretaciju značenja krajolika. Doživljaj krajolika obuhvaća prepoznavanje kontekstualnih vrijednosti te nerazdvojnost intelektualnog i fizičkog sadržaja, čime se afirmira asocijativna dimenzija u svim krajolicima kao ključna za njihovo razumijevanje. Asocijativni je doživljaj moguć kad se krajolik sagledava cjelovito.

Nepostojanje znanstvene metode za prepoznavanje asocijativnih obilježja krajolika i definiranje identiteta mjesta jest poticaj za istraživanje. Cilj je utvrditi modele prepoznavanja asocijativnih obilježja krajolika i identiteta mjesta sagledavanjem cjeline nematerijalnog aspekta krajolika s fizičkim prostorom.

Metoda istraživanja temeljena je na pristupu urbanizma naslijeđa (*Heritage Urbanism*) i analiziranju vizualnoga karaktera krajolika, nadopunjena teorijskim okvirom identiteta mjesta, kriterija krajolika naslijeđa i asocijativnih obilježja krajolika. Definirano je dvanaest čimbenika prepoznavanja identiteta krajolika, od kojih svaki obuhvaća pokazatelje koje je moguće kvantificirati.

Istraživanje je usmjereno na krajolike na spoju urbanoga prostora i njegova prirodnoga okruženja. Definirani su tipovi odnosa naselja i krajolika. Dvanaest čimbenika prepoznavanja identiteta krajolika primijenjeno je na četiri prostorne cjeline istraženih krajolika:

središte naselja, tkivo naselja, neposredan krajolik i vizualno dostupan (posuđeni) krajolik.

Svaki od istraženih primjera obilježavaju individualni pokazatelji asocijativnih obilježja krajolika, jedinstvene prostorne dispozicije i intenziteta doživljaja. Moguće je očitati individualne **modele naglašenosti pokazatelja, prostorne modele njihove rasprostranjenosti i modele intenziteta doživljaja**. Moguće je definirati **povijesni i suvremeni model** te usporedbom očitati **model preobrazbe** i definirati željeni **razvojni model**.

Primjena rezultata istraživanja moguća je u sagledavanju suvremenoga stanja, prepoznavanju identiteta krajolika te određivanju strategije razvoja prostora s aspekta odnosa naselja i krajolika.

Postavljanjem **modela prepoznavanja** asocijativnih obilježja krajolika afirmira se asocijativni doživljaj krajolika i sagledavanje cjelovitog prostora naselja s njegovim prirodnim okruženjem. Revitalizacija i unaprjeđenje kulturnog naslijeđa pomoću prepoznavanja asocijativnih obilježja krajolika pridonijet će upravljanju i vrsnoći prostora te razvijanju svijesti o vrijednostima krajolika i naslijeđa s kojima zajednica svakodnevno živi.